

ලියාපදිංචි බලයලත් මිනිත්දෝරු වරුන්

සඳහා වන

මාර්ගෝපදේශ අත්පොත

(නියෝග නොවේ)

ඉඩම් මැනුම් සභාව විසින් මුද්‍රනය කර බෙදා හැර ඇත.

(සිංහල පරිවර්තනය 2017 ජනවාරි)

සූචිය

- 1 වන පරිච්ඡේදය** :- ඉඩම් හිමිකම් ලියාවිදිංචි කිරීමේ පණත යටතේ මැනුම් කටයුතු සිදු නොකළ ප්‍රදේශ වල ඉඩම් මැනුම් සඳහා සාමාන්‍ය මර්ගෝපදේශ
- 2 වන පරිච්ඡේදය** :- අධිකරන කොමිෂන් ක්‍රියාත්මක කිරීමේ මැනුම්
- 3 වන පරිච්ඡේදය** :- ආචාර මූලධර්ම සහ වෘත්තීය වගකීම්

1 වන පරිච්ඡේදය

ඉඩම් හිමිකම් ලියාපදිංචි කිරීමේ පනත යටතේ මැනුම් කටයුතු සිදුනොකළ ප්‍රදේශ වල ඉඩම් මැනුම් සඳහා සමාන්‍ය මාර්ගෝපදේශ

01) මැනුම් කටයුත්තකදී ගත යුතු ප්‍රාරම්භක ක්‍රියා පිළිවෙත

සේවාදායකයෙකු මැනුම් කටයුත්තක් සඳහා ඉල්ලීමක් කළ විටදී මැනුම් පිඹුරු , හිමිකම් ඔප්පු ආදී පෙර මැනුම් වලට අදාළ ලියකියවිලි රැගෙන ඔබගේ කාර්යාලයේදී හමුවන ලෙස ඔහුට දැන්වීම සුදුසු වේ.

කලාතුරකින් සේවාදායකයා සතුව එවැනි මැනුම් පිඹුරක් හෝ ඔප්පුවක් නොමැති විය හැක. සමහර විට අස්ථානගත වීමක්, හානිවීමක් නිසා ඔහුට ප්‍රකාශන ඔප්පුවක් ලබා ගැනීමට අවශ්‍යයවනවා විය හැක. එවැනි අවස්ථාවකදී අදාළ ඉඩමේ හිමිකම් පිඹුරු වලට සිදුවූයේ කුමක්ද යන වග සහ ඔහුගේ වර්තමාන අවශ්‍යතාවය සඳහන් කළ ලිපියක් ලබා ගැනීම යෝග්‍ය වන්නේය. ඕනෑම අවස්ථාවකදී මැනුම් ඉල්ලීමක් ලිඛිතව ලබාගැනීම වඩා සුදුසුය.

02) ආරවුල් සහිත ඉඩමක් නම්

මැනුම් ඉල්ලීම භාර ගැනීමට ප්‍රථම සේවාදායකයාට ප්‍රශ්න කිහිපයක් යොමුකර, ඉඩමේ අයිතිය සඳහා ආරවුලක් පවතීද, ඉඩමේ ස්ථිර මායිම් තිබේද, මායිම් ආරවුල් පවතීද, යන්න තහවුරු කර ගත යුතුය. කිසියම් ආරවුලක් පවතීනම් එම මැනුම් ඉල්ලීම භාර නොගැනීම වඩාත් සුදුසුය. එවැනි අවස්ථාවකදී සේවාදායකයාට එම ආරවුල සුහදව නිරවුල් කර අදාළ පාර්ශව වලින් ලිඛිත ප්‍රකාශයක් ගැනීම මගින් හෝ නැතහොත් උසාවියේ නඩුවක් දැමීම මගින් හෝ සමථයකට පත්කර ගැනීම සඳහා අවශ්‍යය උපදෙස් ලබා දෙන්න.

03) මැනුම් සඳහා සුදානම් වීම.

ක්ෂණිකව දුරකථන මාර්ගයෙන් විස්තර ලබාගෙන මැනුම් කටයුත්තක් සිදුකිරීමට එකඟවීම සුදුසු ක්‍රියාවක් නොවේ. සෑම විටම සේවාදායකයා / සේවාදායකයින් පෞද්ගලිකව හමුවීමට උත්සහ දරා මැනුම් සඳහා වන අවශ්‍යය තාවය හඳුනාගැනීම මගින් මැනුම් කටයුත්ත සඳහා සුදානම්වන්න. ඔහු විසින් ලබාදුන් ලියකියවිලි හොඳින් අධ්‍යයනය කර ඔබ අනාවශ්‍ය කරදර වලට හෝ ප්‍රයෝග වලට (උගුල්) නොවැටෙන බව තහවුරු කර ගන්න.

ඔබ පිළියෙල කරනා ලියකියවිලි වෘත්තීමය ලියකියවිලි වන බවත් හා ඒවා රටේ ඉහළම අධිකරණය පවා පිළිගන්නා බවත් ඉදිරි ජීවිත කාලයටම ඔබ ඒ සඳහා වගකිවයුතු බවත් සිහිතබා ගත යුතුය.

04) හවුල් අයිතීන් සහිත ඉඩම්

හවුල් අයිතීන් සහිත ඉඩමක් බිම් කට්ටි වලට වෙන්කරන්නේ නම් ඉදිරිපත් වන සියළුම හවුල් අයිතිකරුවන් එම ඉඩම සුහදව බෙදාගැනීම සඳහා එකඟ බව ලිඛිතව දැන්විය යුතුය.

කාලයක් තිස්සේ ඉඩමක කොටසක් භුක්ති විඳින බව පවසමින් එම ඉඩම් කොටස ස්ථිර මායිම් සහිතව හරියාකාරව පෙන්වා නොදෙන අවස්ථාවකදී හවුල් අයිතීන් සහිත ඉඩමක කොටසක් මැනීම සඳහා අවතීර්ණ නොවිය යුතුය. දැන ගැනීමට හැකි අනෙක් සියළුම හවුල් අයිතිකරුවන් එකඟ වන බවට ලිඛිත ප්‍රකාශයක් ලබාදෙන විට එක් හවුල් අයිතිකරුවකුට අයත් බිම් ප්‍රමාණය වෙන් කරදීම මිනිත්දෝරුවරයෙකු විසින් සිදුකලාට වරදක් නැත. වෙන් කිරීම සිදු කරන්නේ සීමිත බිම් ප්‍රමාණයක් අනුව නම් මිනිත්දෝරුවරයාට එම කොටස පමණක් මැනුම් කර එම බිම් ප්‍රමාණය වෙන් කල හැකි අතර මුළු බිම් ප්‍රමාණයෙන් ප්‍රතිශතයක් නම්, මුළු ඉඩමම මැනුම් කර මුළු ඉඩම සඳහාම පිඹුරක් පිළියල කර අදාළ ප්‍රතිශතය වෙන් කර දීම සිදු කළ යුතුය.

05) හවුල් අයිතීන් සහිත ඉඩමක් වෙන් වෙන්ව භුක්ති විදින විට

විශාල බිම් ප්‍රමාණයක් සහිත හවුල් අයිතීන් ඇති ඔප්පුවක් සහිත ඉඩමකදී දීර්ඝ කාලයක් තිස්සේ හවුල් අයිතිකරුවන් වෙන්වෙන්ව තම ඉඩම් කොටස් වැටවල් වැනි නිර්නය කළ මායිම් සහිතව භුක්ති විදින විට මිනින්දෝරුවරයාට එක් හවුල්කරුවකුගේ හෝ කිහිපදෙනෙකුගේ ඉල්ලීම මත ඉඩම් කැබ්ලි වෙන් වෙන් වශයෙන් මැනුම් කළ හැක. එවැනි අවස්ථාවකදී යාබද ඉඩම් හිමියාගෙන් හෝ වෙනයම් පාර්ශවයකින් හෝ අවහිරතාවයක්/විරුද්ධතාවයක් පැන නගී නම් මැනුම තවදුරටත් කරගෙන යාම මිනින්දෝරුවරයා විසින් සිදු නොකළ යුතුය.

06) මිනින්දෝරුවරයා විසින් ඉඩමක හිමිකම් විමර්ශනය

පවතින පැරණි පිඹුරු සහ ඔප්පු ඔස්සේ විමර්ශනය කර ඉඩම් කැබ්ලි වල අයිතිය සොයාබලා මිනින්දෝරුවරයා තමාගේ අවබෝධය සහ ආරක්ෂාව තහවුරු කර ගැනීම බලාපොරොත්තු වේ.නමුත් මිනින්දෝරුවරයා විසින් ඉඩම් රෙජිස්ටාර් කාර්යාලයට ගොස් පරීක්ෂා කරමින් ඉඩමේ අයිතීන් පිළිබඳ විමර්ශනය කිරීම සහ හිමිකම් පෙලපත සකස් කිරීම වැනි ක්‍රියා වලට එලඹීම බලාපොරොත්තු නොවේ. එවැනි විමර්ශනයන් නීති නිලධාරීන් හෝ දිස්ත්‍රික් උසාවි මගින් සිදු කරනු ලබයි.

07) ඉඩම් කැබ්ලි කිරීමේ රෙගුලාසි (නියමයන්)

ඉඩම් කැබ්ලි කිරීමේ මැනුමකදී UDA සහ පලාත් පාලන ආයතන වලට අදාල කට්ටි කැඩීමේ රෙගුලාසි (බිම් කැබැල්ලක අවම බිම් ප්‍රමාණය, ප්‍රවේශ මාර්ගයේ පළල,මාර්ග කොන් වල වක්‍රතාවය,වාහන හැරවීමේ පහසුකම් ආදිය) වැදගත් අවශ්‍යතාවයන් ලෙස අවධානය යොමු කළ යුතුය. එසේ නොමැති විට පසුව එම ඉඩම් වල සංවර්ධන කටයුතු සඳහා බලපත්‍ර ලබාගැනීමේදී විවිධ අපහසුතාවයන්ට මුහුණ දීමට ඉඩම් හිමියන්ට සිදු විය හැක.

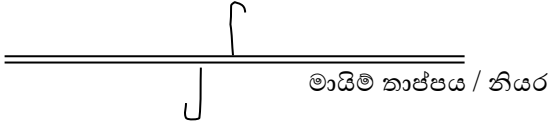
08) රජයේ ඉඩම් කොටස් ඇතුළත් වනවිට.

මැනුම් කටයුතු සිදුකිරීමේදී එම ඉඩම රජයේ ඉඩමක්ද හෝ ඊට යාබඳව රජයේ ඉඩම් පිහිටා ඇද්ද යන්න නිගමනය කිරීමේදී වඩා සුපරීක්ෂාකාරී විමර්ශනයක නිරත වීම අත්‍යවශ්‍යය වේ. පැරණි මායිම් ගල් තිබේ නම් හෝ නොමැතිනම් හෝ අදාල රජයේ සහ පුද්ගලික මායිම නැවත නියැකීමක් මගින් හෝ නිවැරදි අධිස්ථාපනයක් මගින් හෝ පවතින දත්ත වලට අනුව ගැලපිය යුතුය. මෙම මැනුම VP,FVP,FCP or PP ප්‍රදේශයන් තුළ නම් මිනින්දෝරුවරයා විසින් පිළියෙල කරන ලද පිඹුරෙහි අදාල පැරණි පිඹුරු වලට යොමුව දිය යුතුය. ඊට අමතරව රජයේ ඉඩමක් නම් රජයේ ඉඩමක් බවට පිඹුරේ සඳහන් කිරීම පිඹුර අධ්‍යයනය කරන්නන් හට වඩාත් ප්‍රයෝජනවත් වේ.

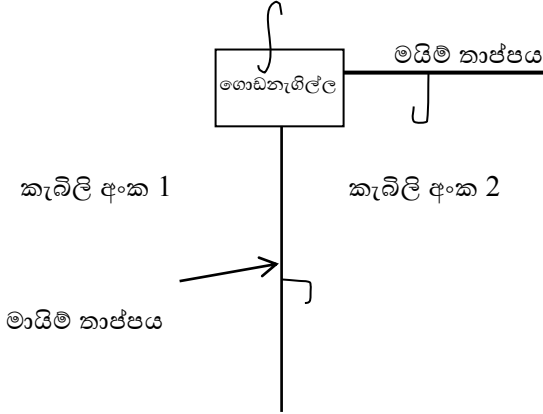
09) යා ලකුණු

ඉඩම් කැබ්ලි දෙකක් අතර පොදු මායිම,මායිම් තාප්පයකින් හෝ කුඹුරක නම් මායිම් නියරකින් හෝ සලකුණු වනවිට අදාල මායිම නිවැරදිව හඳුනාගත යුතුය. එම තාප්ප හෝ නියර සඳහා හිමිකම් කියන්නේ කවුරුද යන වග සහ මායිම ඉඩමෙන් ඇතුළතට හෝ පිටතට වැටේද යන වග යා ලකුණු මගින් පෙන්වා දිය යුතුය.

මයිම් වන්නේ එම තප්පයේ හෝ නියරේ මධ්‍ය නම් කඩ යා ලකුනක් මගින් පහත සඳහන් ලෙස පැහැදිලි කළ යුතු වේ.

සාමාන්‍යයෙන් යා ලකුනකින් පෙන්නුම් කරන්නේ ගොඩනැගිල්ලකට යටවන බිම් අයත් වන්නේ කුමන ඉඩම් කොටසටද යන වග මිස එම ගොඩනැගිල්ලේ හෝ තාප්පේ අයිතිය නොවේ. ඒ අනුව පහත යා ලකුණු මඟින් ගොඩනැගිල්ලට යටවූ බිම් ප්‍රමාණය අයත් වන බිම් කැබැල්ල කැබලි අංක 1 බවත් මායිම් තාප්ප දෙකට යටවන බිම් අයත්වන්නේ කැබලි අංක දෙකට බවත් පෙන්නුම් කෙරේ.

10) මායිම් නැවත පිහිටුවීම.

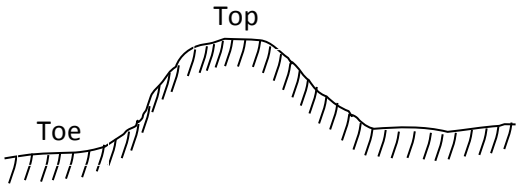
පැරණි පොදු මායිමක් නැවත පිහිටුවන විට මායිම දෙපසේම අදාළ පාර්ශවයන් ඒ සඳහා එකඟ විය යුතු අතර එම අවස්ථාවට සහභාගි විය යුතුය. එක් පාර්ශවයක් විසින් අනෙක් පාර්ශවය මගහරිමින් පොදු මායිමක් නැවත පිහිටුවා දෙන මෙන් ඉල්ලා සිටි නම් එය නිත්‍යානුකූල නොවන අතර එය සිදු කළ නොහැක. එවන් අවස්ථාවක ක්‍රියා කළයුතු ක්‍රමවේදය මිනින්දෝරුවරයා විසින් තම සේවාදායකයාට පැහැදිලි කර දිය යුතුය.

11) ආරවුල් සහිත මායිම්

අවිනිස්චිත පොදු මායිමක් මතින විට යාබද ඉඩමට හිමිකම් කියන්නන් දැනුවත් කිරීම සහ එම අවස්ථාවේදී ඔවුන් පෙනී සිටීම අවශ්‍ය වේ. ඔවුන් විසින් එකඟ වන මායිම ලකුණුකර ඊට පසු මැනුම් කටයුතු සිදු කිරීම කළ යුතුය. මායිම පිළිබඳව ආරවුල් සමනයකට පත් නොවූන හොත් මැනුම් කටයුත්ත සිදු නොකළ යුතුය. මැනුම් කටයුත්ත සිදුකරන විට මිනින්දෝරු වරයා කලින් එම ඉඩම හෝ පාර්ශවයන් ගැන දැන සිටි කරුණු පිළිබඳව පක්ෂපාති නොවී, එම අවස්ථාවේදී (මැනුම් කටයුතු සිදු කරන අවස්ථාවේදී) දැන ගන්නා කරුණු ආශ්‍රයෙන් පමණක් නිගමනයන්ට එලඹිය යුතුය.

12) දිය පාරවල් , ගංඟා ආදිය පිටාර මට්ටම (HFL) සහ වැවු හෝ ජලාශවල වාන් දමන මට්ටම (FSL)

දියඇලි, ගංඟා හෝ වැවු වල මැනුම් සිදුකරන විට එයට අදාළ වන HFL හෝ FSL සීමාව මැනුමට අදාළ කරගත යුතුවේ. ඒය කිසිසේත් මැනුම සිදු කරන අවස්ථාවේ ඇති ජල සීමාව නොවේ. වැවක හෝ ජලාශයක බැම්ම (Bund) මැනුම් කරන විට මැනීම සිදුකලේ එහි පාදමද (Toe) හෝ මුදුනද (Top) යන වග පැහැදිලිව දැක්විය යුතුය. බැම්මක හරස් කැපුමක් පහත පරිදි සාමාන්‍යයෙන් දැක්විය හැක.

13) බලයලක් මිනින්දෝරුවරයෙකුගේ පිඹුරක් පිලියෙල කිරීමේ දී පිලිගත් ක්‍රියාමාර්ග

a) පිඹුරෙහි දැක්වෙන සියළුම මායිම් විස්තර කළ යුතුය .

පැළඉනි වැට වල් සහ කම්බි වැටවල් හි මුලු සහ ප්‍රධාන නැමී, මායිම් සලකුණු (Boundary stones) මගින් ලකුණු කිරීම යෝග්‍ය වේ.කම්බි වැටක් කොන්ක්‍රීට් කම්බි කණු ආධාරයෙන් පිහිටුවා ඇති විට ස්ථිර මායිම් ලක්ෂ ලෙස එම කොන්ක්‍රීට් කණු යොදා ගත හැකි අතර , ඒවා පිඹුරෙහි නිසි පරිදි විස්තර කළ යුතුය. මායිම් සලකුණු දෙකක් අතර මායිම ,අවිනිශ්චිත ලෙස විස්තර කිරීම නිවැරදි නොවේ.ඇල මාර්ග වල කෙලවර වල් ඉවුර ලෙස විස්තර නොකළ යුතු අතර එම ඉවුරු මායිම් සලකුණු යොදා නිර්ණය නොකළ යුතුය.

b) යාබද ඉඩම් විස්තර ලෙස ඉඩමේ නම සහ හිමිකරුගේ නම පිඹුරෙහි සඳහන් කළ යුතුය.අමතර තොරතුරු ලෙස පැරණි පිඹුරුවලට යොමුව ඇති නම් දැක්විය යුතුය. නාගරික ප්‍රදේශ වල මාර්ගයේ නම සමග අදාල වරිපනම් අංකය යාබද විස්තර ලෙස සඳහන් කළ යුතුය.

උසාවි මැනුම් සඳහා වරිපනම් අංක පමණක් දැක්වීම ප්‍රමාණවත් නොවේ. මිනින්දෝරුවරයා විසින් පැමිණිල්ලේ දී ඇති මායිම් විස්තර ක්‍රමය අනුගමනය කිරීම වඩාත් සුදුසුවේ.අවසාන නිරවුල් ප්‍රදේශවලින් පිටත මායිම් ගල් නොදමන ලද පැරණි මූලික පිඹුරු වල ඒ සම්බන්ධ කටයුතු කර නොමැති විට සහ කිසියම් කටයුත්තක් සඳහා වෙන් කර නොමැති විට ඒවාට යොමු කිරීම හැර රජයේ ඉඩම් ලෙස තැකීම අනිවාර්ය නොවේ.

c) සියළුම මාර්ග විස්තර කර දිශාවන් දිය යුතුය.නාගරික ප්‍රදේශ වල අදාල මාර්ගය සඳහා නමක් ඇති නම් මාර්ග වල විස්තර සහ දිශාවන් වෙනුවට එම නම සඳහන් කළ හැකිය.

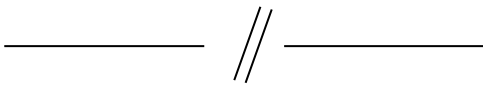
d) ඉහත 8 වන වේදයේ සඳහන් අවස්ථා හැර වෙනත් අවස්ථාවන් හිදී පැරණි පිඹුරු අධිපාපනයකර පෙන්විය යුත්තේ විශේෂිත වූ හෙතුවක් නිසා හෝ සේවාදායකයාගේ ඉල්ලීමක් මත පමණි පවතින තත්වයන්මත අධිපාපනය කර පෙන්විය යුතුද එසේනම් එය කෙසේ කළයුතුද යන්න තීරනය කරනුයේ මිනින්දෝරු වරයා විසිනි.

e) පිඹුර සඳහා සුදුසු පරිමාණයක් යොදා ගැනීම වෘත්තීය මිනින්දෝරුවරයාගේ වගකීමකි.

f) ඔබ විසින්ම සකස් කරන ලද පැරණි පිඹුරක හෝ වෙනත් මිනින්දෝරු වරයෙකු විසින් සකස් කරන ලද පිඹුරක හෝ මායිම් වෙනස්වී නැති බව හෝ බිම් ප්‍රමාණය එයම බව හෝ දැක්වෙන සටහන් ඇතුලත් කිරීම නීත්‍යානුකූල නොවේ.පිඹුරක් වසර 10 කට වඩා පැරණි වන විට ඊට පිලියමක් ලෙස සේවාදායකයකු සඳහා අළුත් මැනුමක් සහ අලුත් විස්තර සහිත අලුත් පිඹුරක් ඇදීම සුදුසු විකල්පය වේ.

g) ඉඩම් කට්ටි කැඩීමේ සැලැස්මක් (BOD) යෝජනා කිරීම සඳහා හෝ යෝජිත (provisional) සහාධිපත්‍ය (තට්ටු නිවාස) පිඹුරුවලදී හැර අන් සෑම විටකම පිඹුරක් පිලියෙල කරනු ලබන්නේ පොලව මත පිහිටි සත්‍ය තොරතුරු පදනම් කර ගෙනය.

සාමාන්‍යයෙන් හිමිකම් ඔප්පු සකස් කරනු ලබන්නේ මැනුම් පිඹුරු පදනම් කරගෙන වන අතර හිමිකම් ඔප්පු වල සඳහන් මායිම් විස්තර වලට ගැලපෙන පරිදි මැනුම් පිඹුරු පිලියෙල කරනු නොලැබේ. ඒ නිසා විශේෂයෙන්ම හිමිකම් ඔප්පුවක මැනුම් පිඹුරකට යොමු කර නැති විට මැනුම් පිඹුරක හිමිකම් ඔප්පුවකට යොමුකිරීම සුදුසු ක්‍රියා පටිපාටිය නොවේ. එසේ කිරීමෙන් මිනින්දෝරුවරයා අනවශ්‍ය වගකීමක් තමා වෙත පවරා ගනු ලැබේ.

2 වන පරිච්ඡේදය

අධිකරණ කොමිෂන් ක්‍රියත්මක කිරීමේ මැනුම්

(මෙම උපදෙස් හුදෙක් ලියාපදිංචි බලයලත් මිනින්දෝරුවරුන්ගේ පහසුව සඳහා පමණක් වන අතර අදාළ අන පණත් හෝ විනිසුරුවරයාගේ නියෝග ඉක්මවා කටයුතු කිරීමට නොවේ.)

A. සාමාන්‍ය උපදෙස්

සිවිල් නඩු සංග්‍රහය යටතේ හෝ බෙදුම් නඩුපණන යටතේ හෝ උසාවිය විසින් මිනින්දෝරුවරයා වෙත මැනුම් කොමිෂන් නිකුත් කරනු ලැබේ. උසාවියේ නියමය ක්‍රියාත්මක කිරීම පිණිස කොමසාරිස්වරයා අදාළ ඉඩමට යා යුතු අතර විනිසුරුවරයා නියෝජනය කරමින් නියෝගයට අදාළ මැනුම් වැඩ සිදු කළ යුතුය. එවැනි අවස්ථාවකදී මැනුම් කොමසාරිස් වරයා විසින් විමර්ශනය කර උසාවියට වාර්තාවක් සැපයිය යුතුය. කොමසාරිස්වරයා උසාවියේ විශ්වාසය තහවුරු වන සේ කටයුතු කළ යුතුය.

උසාවි කොමිෂන් මැනුම් කොටස් දෙකකට වෙන් කළ හැක. එනම් “එල්” සහ “පී” වේ .

“එල්” මැනුම් සාමාන්‍ය වශයෙන් අවශ්‍යවනුයේ ප්‍රවේශ මාර්ග සැපයීම, මායිම් ආරවුල් සමථයට පත් කිරීම, ඉඩම් කැබලි වල හිමිකම පිළිබඳ ගැටළු නිර්ණය කිරීම ආදිය වේ . තවද ඉඩමකින් තොරවීමේදීද “එල්” වර්ගයේ මැනුම් කොමිෂන් නිකුත් කරයි. මෙම කොමිෂන් පත්‍ර මහේස්ත්‍රාත් අධිකරණ මගින්ද නිකුත් කරනු ලැබේ.

මිනින්දෝරුවරයා විසින් කොමිෂන් පත්‍රයට අදාළ පාර්ශව හඳුනාගන්නේ නම් එවැනි මැනුම් භාර නොගෙන සිටීම වඩාත් යෝග්‍ය වේ. එසේම මැනුම කරන අවස්ථාවේ දී ද තමන් කලින් දන්නා හෝ වෙනත් ක්‍රමයකින් දැනගත් කිසිදු තොරතුරක් අනුව කටයුතු නොකළ යුතු අතර කටයුතු කළ යුත්තේ මැනුම සිදු කරන අවස්ථාවේ දී රැස්කර ගත් තොරතුරු පමණක් පදනම් කරගෙනය.

B. (I) - එල් වර්ගය

උසාවි කොමසාරිස් ලෙස නම් කළ මිනින්දෝරුවරයාගේ කාර්ය භාර්ය විය යුත්තේ, පැමිණිල්ල පදනම් කරගෙන මැනුම් කටයුතු සිදුකර විභාගය සඳහා අදාළ පිඹුරු පත් සැකසීමය. මේ සඳහා පැමිණිල්ලේ පිටපතක් ලබා ගැනීම අනිවාර්යය වේ .

මෙම නඩු විසඳීම සිදු වන්නේ සිවිල් නඩු විධිවිධාන සංග්‍රහයේ 428 වන ඡේදය යටතේය. “එල්” වර්ගයේ නඩු සඳහා බෙදුම් පනත වැනි වෙන් වූ නීති පද්ධතියක් නොමැත. මැනුම සඳහා දැන්වීම් කිරීමට නිශ්චිත කාල සීමාවක් නැත. ලියාපදිංචි තැපෑල මගින් සනියකට පෙර දැනුම් දීම ප්‍රමානවත් වේ. සාමාන්‍යයෙන් ඔප්පු සකස්කිරීමක් නොමැති නම්, පිඹුරේහි මායිම් විස්තර උපලේඛනයක් සකස් කිරීම අත්‍යවශ්‍ය නොවේ. මෙහි දී මිනින්දෝරුවරුන් සඳහා නිකුත් කර ඇති ආදායම් පිඹුරෙහි(Revenue plan) ආදර්ශන (specimen) පදනම් කර ගැනීමේ අවශ්‍යතාවයක් නැත. නඩු විභාගය සඳහා වැදගත් වේ යැයි හැඟෙන වෙනත් අතිරේක තොරතුරු ද ඇතුළත් කළ හැකිය. කොමිෂන් පත්‍රය ගොනු කළ අයගෙන් සම්පූර්ණ මැනුම් ගාස්තුව අත්තිකාරමක් ලෙස මැනුමට පෙර අය කරගැනීමට බෝහෝ අධිකරණ විසින් විධිවිධාන යොදා ඇත. අත්තිකාරම් ලබාගත් පසු එම කොමිෂන් පත්‍රයට ප්‍රමුඛතාවය දිය යුතුවේ. තවද මැනුම් කටයුතු අවසන් කර පිඹුර පිලියෙල කළ පසු ඉතිරි මුදල් ඇත්නම් ඒවා ලැබෙන තුරු පිඹුර ඉදිරිපත් කිරීම ප්‍රමාද කිරීම නොකළ යුතුය. එවැනි අවස්ථා ඇති නොවන සේ කටයුතු කිරීමට මිනින්දෝරුවරයා වගබලාගත යුතුය. හැම විටම සම්පූර්ණ කරන ලද පිඹුර සමග වාර්තාවක් තිබිය යුතුය. “එල්” වර්ගයේ මැනුම් සඳහා ඉදිරිපත් කරන වාර්තාවට නිශ්චිත ආකෘතියක් නොමැත.

එය සිදු කරන ලද වැඩ පිළිබඳ සාරාංශයකි. මිනින්දෝරුවරයා විසින් සැලකිය යුතු වටිනා කාර්යක් කළ බව තහවුරු වීමට නම් විනිවිද භාවයෙන් යුක්ත වූ අපකීප්‍යානි , ස්වාධීන තීරණ ඇතුළත් වාර්තාවක් ඉදිරිපත් කළ යුතුය. එබැවින් මිනින්දෝරුවරයා තුළ යහපත් දැක්මක් තිබිය යුතුය.

B (II) - P Cases

1977, අංක 21 දරණ බෙදුම් පනත පරිදි බෙදුම් නඩු පිළිබඳ කටයුතු කෙරේ. ප්‍රධාන පනතට 1981 අංක 5, 1987 අංක 6, 1987 අංක 32, සහ 1997 අංක 17 දරණ සංශෝධන ඇතුළත් කර ඇත. පහතින් දක්වා ඇත්තේ ජේෂ්ඨ පලපුරුදු මැනුම් කොමසරිස් වරුන්ගේ සහභාගිත්වයෙන් පිලියෙලවු මර්ගෝපදේශයන් වේ. පරස්පර තාවයකදී පනතේ සඳහන් උපදෙස් හෝ දිසාවිනිසුරුවරයා දුන් නියෝග හෝ මෙම මාර්ගෝපදේශයන් අඛණ්ඩව යනු ලැබේ. බෙදුම් නඩු සඳහා නිකුත් කරන මැනුම් කොමිෂන්, මැනුම් පිලිබඳ දැන්වීම් ලිපි, වාර්තා ආදි සියල්ල මැනුම් පනතේ උප ලේඛන ලෙස දක්වා ඇති අනුරූ ලෙස විය යුතුය. බෙදුම් පනත සහ ඊට අදාළ සංශෝදන වලට අමතරව ශ්‍රී ලංකා නීති වාර්තා (Sri Lanka Law Reports) නැමති වර්තා ඛන්ඩයක්ද තිබෙන බව මිනින්දෝරුවරුන් සිහිතබාගත යුතු වේ. දිස්ත්‍රික් උසවියකින් දෙන තීන්දුවකට ඒරෙහිව ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරනයෙන් දෙන තීන්දුවක්නම් එම තීන්දුව නීතියක් ලෙස පසුව ප්‍රකාශයට පත් වේ. එවා NLR නැතහොත් SLLR යනුවෙන් හඳුන්වනු ලැබේ.

B (II) (I) - P Cases මූලික මැනුම

- 1) මූලික මැනුම සඳහා කොමිසමක් ලත් මිනින්දෝරු තැන විසින් කළ යුතු පළමු කාර්යය වන්නේ අදාළ කොමිසම තමන්ට ලැබුණු දිනය සටහන් කරගැනීමය. එය පසුව ප්‍රයෝජනවත් විය හකිය. එය මිනින්දෝරු තැනගේ දින පොතේ සටහන් කරගැනීමද සුදුසු වේ. උසාවි කොමිෂන් සඳහා වෙනම ලේඛනයක් පවත්වා ගත යුතුය.
- 2) කොමිසමක් ලදවිට ඊට අදාළ ලිපි ලේඛන පරීක්ෂා කල යුතුය(පැමිණිල්ල ඇතුළුව). ලියකියවිලි කිසිවක් අඩු නම් ඒ සම්බන්ධව උසාවියේ රේජිස්ටාර්ට ලියා දැන්විය යුතුය. දිස්ත්‍රික් විනිශ්චයකාර තුමාට හෝ නීතිඥයින්ට ලියා විමසීම් නොකලයුතුය.
- 3) මැනුම් සඳහා වාචික මෙන්ම ලිඛිත දැන්වීම් අවම වශයෙන් දින 14 කට පෙර කළ යුතුය. මැනුම් පිලිබඳ අදාළ දැනුම් දීම ලියාපදිංචි තැපැලෙන් සෑම පැමිණිලි සහ විත්ති කරුවෙකුටම යැවිය යුතුය. ඔවුන් එකම ලිපිනයේ පදිංචි වී සිටියද වෙන් වශයෙන් සෑම අයෙකුටම දැන්විය යුතුය. පළමු මැනුම් දිනයෙන් පසුව ඔබට මිළග මැනුම් දිනය වාචිකව හෝ පණිවිඩකරුවකු මගින් හෝ දැන්විය හැකිය. නඩුව සම්බන්ධයෙන් උනන්දු වන සෑම පාර්ශවයන්ටම එම දැන්වීම් ලැබෙන බවට ස්ථිර විය යුතුය.
- 4) බෙදුම් නඩු වල දී ඔනෑම පාර්ශව කරුවෙකු පිඹුර සංශෝදනය කිරීමට ලබාගන්නා කොමිෂන් බලපත්‍ර අතිරේක මැනුම් කොමිෂන් බලපත්‍ර වේ.
- 5) ඔබ මැනුම් සඳහා අදාළ ඉඩමට ගිය කල්හි විවෘත ස්ථානයක රැඳී සිටිය යුතු අතර එහි දී පැමිණිලිකරු හා අනෙක් පාර්ශවයන්ගේ ප්‍රකාශයන් සටහන් කරගත යුතුය. මේ සඳහා නිවෙස් තුලට යෑමෙන් වලකින්න. ඔබ අවංක විය යුතුවාක් මෙන්ම අවංක බව පෙන්නුම් කළයුතුය. සියල්ලන් වෙනුවෙන්ම පෙනී සිටිය යුතුය. ඔවුන්ට කාරුණිකව සැලකිය යුතුය. නිවේදනයන් නිකුත් කිරීමත් ,වාචික ප්‍රකාශයන් සටහන් කර ගැනීම සහ අදාළ පාර්ශවයන් ඉදිරිපත් කරන ලියවිලි පරීක්ෂා කිරීමත් නිරතුරුවම විවෘතව කළ යුතුය. මිනින්දෝරු තැනගේ හැසිරීම පිළිබඳ කිසිම ආකාරයක සැකයක් ඇති විමට ඉඩ නොතැබිය යුතුය.

6) පැමිණිලිකරු හෝ ඔහු විසින් ලිඛිතව ඔහුගේ නොපැමිණීමට හේතු දක්වා නම් කළ නියෝජිතයා හෝ කොමිසම ලබගත්තේ වෙනත් පාර්ශව කරුවෙකු නම් ඔහු හෝ මැනුමට අදාලමායිම් පෙන්වා දීමට ඉඩමට පැමිණ සිටිය යුතුය වෙනත් පර්ශවයන් පැමිණ නොසිටීම මැනුම සිදුනොකිරීමට හේතුවක් නොවිය යුතුවේ.

7) හතර මායිම් ,ඉඩම් පරිහරණය,ඉඩමේ නම ,පැමිණිල්ලේ සඳහන් වර්ග ප්‍රමාණය ආදිය පිලිබඳ අවධානය යොමු කිරීම අවශ්‍ය වේ. පැමිණිල්ලේ උපලේඛනයේ සඳහන් කොට ඇති මායිම් හා පෙන්වා දුන් මායිම් අතර යම් වෙනසක් ඇතිනම් මිනින්දෝරු තැන විසින් එය භූමියේ පෙන්වා දුන් ආකාරයට අනුව ඇති වෙනස මැනුම් වාර්තාවේ සඳහන් කළ යුතුවේ.

විත්තිකරුවන් විසින් පරස්පර තොරතුරු සපයමින් මිනින්දෝරු තැනගේ මනස අවුල් කිරීම සඳහා කටයුතු කරන බව නිතර පෙනෙන්නට ඇති කරුණකි. එවැනි අවස්ථාවකදී නිරතුරුවම පිළිගත යුත්තේ පැමිණිල්ල ඉදිරිපත් කල අය ඉදිරිපත් කරන තොරතුරු වේ. එවාට ප්‍රමුඛතාවය දිය යුතු අතර ඊට අමතරව අදාලවේයැයි මිනින්දෝරු තැනට හැඟෙන අනෙකුත් පාර්ශව කරුවන් ඉදිරිපත් කරන තොරතුරු ඇත්නම් ඒවා ද මිනින්දෝරු වාර්තාවේ සඳහන් කිරීම වඩාත් යෝග්‍ය වේ .

කොමිෂන් බලපත්‍ර යේ පිඹුරකට යොමුකරන්නේ නම් එම පිඹුර අධිස්ථාපනයකර පෙන්විය යුතුය.එවැනි පිඹුරක ඡායාපිටපතක් හෝ ඉදිරිපත්කිරීමට පැමිණිලි කරුට නොහැකි වන අවස්ථා කලාතුරකින් හමුවේ. එය මැනුම් කටයුතු සිදු නොකිරීමට හේතුවක් කර ගත යුතු නොවේ. එවැනි අවස්ථාවලදී මැනුම් කල යුතු පැහැදිලි මයිම් පැමිණිලිකරුට පෙන්වා දිය හැකි නම් මැනුම් කටයුතු කරගෙන යා හැකි අතර උසාවියට සුදුසු ක්‍රියාමාර්ගයන් ගැනීම සඳහා විස්තරාත්මක වාර්තාවක් උසාවියට ඉදිරිපත් කල යුතුය. ඡායා පිටපත් අධිස්ථාපන කටයුතු වලට සුදුසු නැත. නොවැලැක්විය හැකි අවස්ථාවක්නම් ඒ සඳහා අධිකරනයේ අවසරය ඉල්ලා සිටීම වඩාත් සුදුසු වේ.

8) බෙදුම් පනතේ විධිවිධාන අනුව මැනීම සිදුකළ යුතුය. මිනින්දෝරු තැන විසින් උසාවියට ඉදිරිපත් කරන මුලික පිඹුර ව්‍යවස්ථාපිත පිඹුරකි. බෙදුම් පනතේ 18 වන වගන්තිය අනුව කොමසාරිස් වරයාගේ කාර්ය භාර්ය පෙන්වා ඇත.18 (i)- (ඒ) වගන්තිය අනුව මනිනලද ඉඩමත් පැමිණිල්ලේ උපලේඛනයේ සඳහන් ඉඩමත් හොදින් ගැලපේද යන්න මිනින්දෝරු තැන විසින් පැහැදිලිව සඳහන් කළ යුතුය.

මිනින්දෝරු තැනට නිත්‍ය නිගමනයන්ට එළඹිය හැක්කේ උපලේඛනයේ මැනුම් පිඹුරකට යොමුකර ඇත්නම් පමණි. මායිම් විස්තර පැහැදිලිව සැසඳීමක් නොමැතිවිට ප්‍රධාන වෙනස්කම් වාර්තා කළ යුතුවේ.එවිට අධිකරනය විසින් තවදුරටත් ඒපිලිබඳව විමර්ශනයකර සුදුසු තීරනයකට එලඹෙනු ඇත.

9) පැරණි පිඹුරක් අධිස්ථාපනය කිරීමේදී , යාබද කුඩා ඉඩම් කොටස් විශය වස්තුවට ඇතුල්වන බව පෙනී යන්නේ නම් හෝ විශය වස්තුවට අදාල කොටස් පිටවන්නේනම් හෝ මිනින්දෝරු තැන නැවත අධිස්තාපිත මායිම් භූමියේ ලකුනුකර එම කැඩිගිය ඉඩම් කැබලිතුල ඉදිකිරීම් හෝ වගවන් සටහන් කර ගතයුතුවේ. එවිට අධිකරනය මගින් තවදුරටත් ඒපිලිබඳව විමර්ශනය කර සුදුසු තීරනයකට එලඹෙනු ඇත. එම කැඩිගිය කැබලි වෙනම අංකකර පිඹුරේ දැක්විය යුතුව ඇත. මෙම අධිස්ථාපිත මායිම් සියලුම පාර්ශවකරුවන් වෙත පෙන්වදී එම හිමිකම් කියන්නන් නව පාර්ශවකරුවන් ලෙස ඉදිරිපත් වීමට කැමැත්තක් දක්වන්නේනම් බෙදුම් පනතේ අංක 32 දරණ සංශෝධනයේ (16 වන වගන්තිය යටතේ) මිනින්දෝරු තැන විසින් ඔවුන්ට නඩුව විභාග යට ගන්නා ඊළඟ කැදවීම් දිනයේ උසාවිය ඉදිරියේ පෙනී සිටින ලෙස දැන්වීම් භාරදිය යුතුය.

10) ඇතැම් විට පැමිණිල්ලේ මායිම් උපලේඛනයේ අදාල ඉඩමේ ප්‍රමාණය ලාස්, බුසල් ,අමුණු ආදි වශයෙන් සඳහන්ව තිබෙන්නට හැකිය. මෙම මිනුම් එක් එක් පලාත් අනුව වෙනස් වේ. මෙම ප්‍රමාණයන්

ගණනය කිරීම පිළිබඳ මග පෙන්වීමක් වශයෙන් නව නීති වාර්තා 2002 වෙනත් උපුටාගත් ලේඛනයක් මීට අමුණා ඇත. මෙම මිනුම් ප්‍රමාණයන් පරම්පරාවෙන් පරම්පරාවට පරිහරනයෙන් පැවත එන අතර ඒවා ආසන්න වශයෙන් ගණනය කිරීමක් වන අතර ඒවායේ වෙනස්කම් දැකිය හැකිය. මෙම මිනුම් ඉඩමක ප්‍රමාණය හා සම්බන්දයෙන් දළ අදහසක් ඇති කර ගැනීම පිණිස මිනින්දෝරු තැන විසින් සිතෙහි තබා ගැනීම වැදගත් වේ.

11) නඩුවක සාක්ෂි දීම සඳහා උසාවියේ පෙනී සිටීමට කැඳවුවිට (B) (11) (1) 5 ඡේදය අනුව මිනින්දෝරුවරයා විසින් එම නඩුවට අදාල කරුණු නිතිඥවරුන්ගේ කාමර තුළට ඇතුල් වී සාකච්ඡා කිරීමෙන් වැලකී සිටීම සුදුසු වේ. එපමණක් නොව එම අවස්ථා වේ වෙනත් ඕනෑම කරුණක් සම්බන්ධයෙන් වුවද එසේ සාකච්ඡා කිරීමට යැමෙන් වැලකී සිටීම වඩාත් සුදුසු වේ.

(B) (III) (III) අවසාන බෙදීම

- 1) මූලික මැනුම් කොමිසම සඳහා බලය පවරන ලද මිනින්දෝරු තැනම අවසාන බෙදීම සිදු කිරීම සඳහාද පත් කිරීම සාමාන්‍ය පිළිවෙත වේ. මෙය බෙදුම් පනතේ 27(3) වගන්තිය අනුව නියම කරන ලද අවශ්‍යතාවයකි. කොමිසම ලද විට මිනින්දෝරු තැන විසින් කොමිසමේ සඳහන් කර ඇති උපදෙස් කිහිපවරක් හෙදින් කියවා එහි වැදගත් උපදෙස් සටහන් කරගත යුතුය. ඉඩම බෙදා වෙන් කළ යුත්තේ කොටස් අනුව නම් සියළුම කොටස් ප්‍රමාණයන් එකතු කලවිට ඒකකයක් ලෙස විය යුතුව ඇත. එසේ නොවන්නේ නම් කොමිසමට අදාල කොටස් ලැයිස්තුව සංශෝධනය කිරීම සඳහා එම කොමිසම අධිකරනය වෙත ආපසු යැවීමට සිදු වේ.
- 2) මූලික මැනුම වෙනත් මිනින්දෝරුවරයෙකු විසින් සිදුකර ඇත්නම් කොමසාරිස්වරයා විසින් මූලික මැනුමෙහි කේෂ්ත්‍ර සටහන් සහ උසාවියේ ගොනු කොට ඇති නඩුවට අදාල පිඹුරේ අනුරේකනයක් ලබා ගැනීම අවශ්‍යය. එවිට නැවත මැනුම් කටයුතු කර මායිම් නිවැරදිව පිහිටුවාගත හැකිය. කෙසේ වුවද යම් හෙතුන් නිසා මුල් මැනුමේ මැනුම් රේඛාවන් නැවත පිහිටුවා ගත නොහැකි විට එයට විකල්පයක් වශයෙන් ඉඩම නැවත මැනිය යුතු අතර අවශ්‍ය නම් මැනුමට අදාල මායිම් අධිස්ථාපනයකින් පසුව භූමියේ නැවත ලකුණු කරගත යුතුය. මිනින්දෝරු තැන අතුරු තීන්දු ප්‍රකාශයට අදාල මූලික මැනුම් පිඹුරේ පිට මායිම් නොවෙන්ස්ව තබා ගැනීමට බැඳී සිටී.
- 3) උනන්දුවක් ගන්නා අදාල පාර්ශවයන් සියලුම දෙනා විමසා ඔවුන් ඉදිරිපත් කරන කරුණු සලකා බලා අතුරු බෙදුම් පිළිබඳ කට්ටි කැඩීමේ සැලැස්ම සකස් කිරීම සිදුකල යුතු වේ. බෙදුම් නඩු ක්‍රියාවලිය සඳහා පාර්ශවයන් සෑහෙන මුදලක් සහ කාලයක් වැය කරන බැවින් ඔවුන්ගේ අවශ්‍යතාවයන් හැකි පමණින් සලකා බැලිය යුතුය. කැබලි කිරීම පිළිබඳ අධිකරනයෙන් විශේෂ උපදෙස් කිසිවක් දී ඇතිනම් ඒවාට ප්‍රමුක තාවය දිය යුතුවේ. නියම කර ගත් දිනයක මිනින්දෝරු තැන අදාල පාර්ශවකරුවන් හා සමග සාකච්ඡා කොට අතුරු බෙදුම් සැලැස්ම සකස් කර ගත යුතුය. ඊට පසු දිනයක බෙදා වෙන් කරන ලද ඉඩම් කට්ටි වල මායිම් බිමෙහි සලකුණු කරනු ලබයි . බෙදා වෙන් කිරීමට ඇති ඉඩම කුඩා නම් ඇතැම් මිනින්දෝරුවරුන් විසින් කට්ටි කැඩීමේ සැලැස්ම සකස්කර බෙදා වෙන් කිරීම ඒදිනම සිදු කරයි. මෙම ක්‍රම දෙකෙන් කුමක් හෝ සුදුසු ක්‍රමයක් භාවිතා කිරීම සම්බන්ධයෙන් විරුද්ධතාවයක් නොමැත. එසේ වුවද සාකච්ඡා කිරීම සඳහා අදාල පාර්ශවයන් මිනින්දෝරු තැනගේ නිවසට කැඳවීමෙන් වැලැකිය යුතුය. කට්ටි කැඩීමේ සැලැස්ම සකස් කිරීම විශේෂ අවධානයකින් යුතුව සිදුකල යුතුවේ. කට්ටි කැඩීමේ සැලැස්ම සකස් කොට ඉඩම් කට්ටි භූමියේ ලකුණුකිරීමෙන් පසුව එම සලකුණුකල මායිම මිනින්දෝරු තැන විසින් ම හෝ වෙනත් ඕනෑම පාර්ශවයක ඉල්ලීම මත හෝ නැවත නැවත වෙනස් කිරීම සුදුසු නොවේ. එය ගැටලු ඇති වීමට හා මිනින්දෝරු තැන කෙරෙහි අදාල පාර්ශවයන්ගේ විශ්වාසය බිඳ වැටීමට හේතු විය හැකිය.
- 4) 1977 අංක 21 දරණ බෙදුම් පනතේ 30 වන වගන්තිය අනුව කැබලි කිරීමේ මැනුම සිදුකිරීමට අවම වශයෙන් දින 14 කට වත් පෙර ලියාපදිංචි තැපෑලෙන් ඒ පිළිබඳ අදාල පාර්ශවයන් දැනුවත් කළ යුතුය. වාචික දැන්වීම් සඳහා මූලික මැනුම් සම්බන්ධයෙන් මෙන් නොව එදිනට දින 10 කට පෙර වාචික දැන්වීම් හා අදාල ඉඩමෙහි ඒ පිළිබඳ දැන්වීමක් ප්‍රදර්ශනය කිරීම සෑහෙන්නේය. (බෙදුම් පනත 30 (3) වගන්තිය)

- 5) මැනුම් කොමිසමට අදාළව අවසාන කැබලිකිරීමක් සිදුකිරීමට ගිය විට , විශේෂයෙන් මූලික මැනුම සිදුකලාට පසු ගොඩනැගිලි සහ වෙනත් සංවර්ධන කටයුතු සිදුකිරීම නිසා බෙදුම් කටයුතු සිදුකිරීම අවුල් සහගත තත්වයකට පත් වේ නම් ඉඩම කැබලි කිරීම සඳහා මිනින්දෝරු තැන විසින් උසාවියෙන් තව දුරටත් උපදෙස් නොඉල්ලිය යුතුය. එයට හේතුව වනුයේ බෙදුම් පනත ප්‍රකාරව කට්ටි කැඩීමේ සැලැස්ම සැකසීම වෘත්තීය මිනින්දෝරුවරයෙකු විසින් ඔහුගේ දැනුම හා පලපුරුද්ද අනුව බෙදුම් නඩු තීන්දුවේ උපදෙස් වලට යටත්ව ඉඩම් කැබලිකිරීම් පිලිබඳ යෝජනා වලියක් ඉදිරිපත් කිරීම ඔහුගේ වගකීම වන හේයින්ය. උසාවිය සැමවිටම මිනින්දෝරු වෘත්තීයයන් ඒ විෂය පිලිබඳ විශේෂඥයින් වශයෙන් සලකනු ලබයි. කැබලිකිරීම් පිලිබඳ විශේෂ උපදෙස් දී නොමැති විට වාහන හැර විමේ පහසුකම් ඇතැලු ප්‍රවේශ මාර්ග සැපයීම ,කුඹුරු යාය වලට ප්‍රවේශ මාර්ග වෙන් කිරීම (සෑම කුඹුරුකොටසකටම ප්‍රවේශ මාර්ග වෙන් කිරීම අවශ්‍ය නොවේ. නියරවල් ප්‍රවේශ මාර්ග ලෙස සලකනු ලැබේ.), අනුපාතික වශයෙන් සෑම ඉඩම් කොටසකින් ම ඒ ප්‍රවේශ මාර්ග සඳහා වන ඉඩම් ප්‍රමාණයන් අඩුකරගෙන ඉඩම් කට්ටි කිරීම ආදිය සඳහා මැනුම් කොමිසමෙන් උපදෙස් නොලැබෙන අතර ඒ අවශ්‍යතා සම්බන්ධයෙන් මිනින්දෝරු තැන විසින් තම වෘත්තීය දැනුම අනුව කටයුතු කළ යුතුය.කට්ටි කැඩීමේ සැලැස්ම සකස් කිරීම පිලිබඳව අවම වශයෙන් හෝ සඳහන්වන එකම ලියවිල්ල බෙදුම් පනතෙහි 1997 අංක 17 දරණ සංශෝධනය වන අතර එහිදී ද වගකීම පවරා ඇත්තේ මිනින්දෝරු වරයාටය. ගැසට් කරඇති ඉඩම් කැබලි කිරීමේ රෙගුලාසිවලින් හැකි රෙගුලාසි පමණක් ක්‍රියත්මක කළ යුතුය යන්න සඳහන් වේ . ඉඩම් කැබලිකිරීම් මිනින්දෝරුවරුන්ගේ දැනුම හා පලපුරුද්ද මත හැකිතාක් සනුටුදායක ලෙස ඉටු කළ යුතුය. ඒ සම්බන්ධයෙන් යම්කිසි ගැටලුවක් ඇත්නම් ඒවා මිනින්දෝරු වාර්තාවෙහි සඳහන් කළ යුතුය. අදාළ ඉඩමට යාබද ඉඩම් හිමියන් විසින් එහි කොටස් අත්පත් කරගෙන සිටින අවස්ථාවකදී පවා මිනින්දෝරු තැනගේ කාර්ය භාරය වන්නේ උසාවි නියෝග අනුව ඉඩම කට්ටි කොට උසාවියට වාර්තා කිරීමය. එවැනි අවස්ථා වලදී එසේ ඉඩම් කොටස් අල්ලගත් අය කැඳවා අදාළකරුණු පෙන්වාදී ඔහු කැමති නම් නඩුව විභාග වන ඊලඟ දින උසාවිය ඉදිරියේ පෙනී සිටින සේ ඉල්ලා සිටිය හැක. කැබලිකිරීමේ රෙගුලාසි අනුව ඉඩම් කට්ටිවල අවම බිම් ප්‍රමාණය තබාගැනීමේ ගැටලුව ඇතිවන්නේ නම් ඉඩම් කැබලි වෙන්දේසියේ විකිතීම් වැනි ක්‍රියමර්ගවලට යාම සඳහා අධිකරනයෙන් අවසර ගත යුතුය.
- 6) මිනින්දෝරු තැන විසින් පවත්නා සියලුම ගොඩනැගිලි අවසාන මැනුමට අදාළ පිඹුරෙහි පෙන්වා දීම අවශ්‍ය කරුණකි. එහෙත් මුල් මැනුමෙහි සඳහන් වූ , දැනට භූමියේ නොමැති ගොඩනැගිලි එහි දැක්වීම අවශ්‍ය නොවේ.
- 7) අවසාන අධිකරණ තීන්දුවකට අනුව බෙදා වෙන් කරන ලද ඉඩමෙහි වටිනාකම සෑහෙන ප්‍රමාණයකින් ඉහල යයි . එ නිසා අදාළ පාර්ශවයන්ට වඩාත් වාසිසහගත වන ලෙස ඉඩම බෙදා වෙන් කිරීම මිනින්දෝරුවරයෙකු සතු වගකීම වන්නේය.
- 8) බෙදුම් පනතේ 1997 අංක 17දරණ සංශෝධනයේ අංක 14 හා 28 (6) වගන්ති අනුව මිනින්දෝරු තැන විසින් අතුරු බෙදීම්,එහි බිම් කැබැලල්ක තිබිය යුතු අවම බිම් ප්‍රමාණය ,ප්‍රවේශ මාර්ග , රථ වාහන හරවන කව යනාදියට අදාළ වන ලිඛිත නීති සියල්ල සම්බන්ධයෙන් විශේෂ අවධානය යොමු කොට, මැනුම් කොමිසමෙහි සඳහන් විශේෂ නියෝග වලට යටත්ව කටයුතු කළ යුතුය. යම් අතුරු බෙදුම් රෙගුලාසි කිසිවක් අන්තර්ගත කළ නොහැකි කල්හි එය මිනින්දෝරු වාර්තාවේ සඳහන් කොට බෙදුම් පනතේ 1997 අංක 17 දරණ සංශෝධනයෙහි 14 (31) වගන්තියට අදාළ සහතිකය හා සමග තම වර්තාව ඉදිරිපත් කළ යුතුය. බෙදුම් පනත අනුව ඉඩමක් කැබලි කිරීමේදී අදාළ පළාත් පාලන ආයතනයෙන් අවසර ගැනීම හෝ නගර නිර්මාණශිල්පියෙකුගෙන් සහතිකයක් ලබාගැනීම හෝ පළාත් පාලන ආයතනයට අදාළ ඉඩමෙන් 10% වෙන්කරදීම ආදිය සම්බන්ධයෙන් අවශ්‍ය නීතිමය ප්‍රතිපාදන බෙදුම් පනතින් සපයා නොමැත. සංවර්ධන බලපත්‍රය නිකුත් කිරීම හෝ නොකිරීම හෝ පළාත් පාලන ආයතනවල අභිමතය අනුව සිදුවන්නකි. උසාවි නියෝග අනුව බෙදිය යුතු ඉඩම් කට්ටි නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය හෝ පළාත් පාලන ආයතනයෙහි ප්‍රකාශිත අවම ඉඩම් ප්‍රමාණයට වඩා අඩුනම් මිනින්දෝරු තැන විසින් ප්‍රකාශිත නියමිත ඉඩම් ප්‍රමාණයට වඩා අඩු නොවන සේ කොටස් දෙකතුනක් එකට එකතුකර බෙදා වෙන් කර ගැනීමට අදාළ පාර්ශවකරුවන් එකඟ කරවා ගත යුතුය. ඒ සඳහා ඔවුන් ලිඛිත කැමැත්තක් පල කළ යුතු අතර ඔවුන් එසේ ලිඛිත කැමැත්ත දීම ප්‍රතික්ෂේප කරන්නේ නම් බෙදුම් පනතේ 1997 අංක 17 දරණ සංශෝධනය අනුව එය විකිණීම හෝ වෙන්දේසිකිරීම සඳහා උපදෙස් ලබා ගැනීම පිණිස අධිකරනයෙන් අවසර ගත යුතුය.

- 9) නොපවරා ඇති ඉඩම් කට්ටි අයිතිය පවරා ඇති ඉඩම් කට්ටි සමග ඒකාබද්ධ කිරීම සුදුසු නැත. මීට හේතුවනම් ඒසේ ඒකාබද්ද කළ විට පැවරීම් කරඇති ඉඩම් කොටස්වල නිරවුල් බවට හානි සිදුවන හෙයිනි.
- 10) අවසාන නියෝගය, බෙදුම් පිඹුර සහ මිනින්දෝරු වාර්තාව බෙදුම් ක්‍රියාවලියක බෙහෙවින් වැදගත් ලියවිලි වන්නේය. ඒවා දීර්ඝ කාලයක් ආරක්ෂා කරගත යුතුය. එබැවින් මිනින්දෝරුවරුන් විසින් පිඹුරු සහ වාර්තා සකස් කිරීමේදී ඉහල ප්‍රමිතියෙන් යුතු කඩදාසි භාවිත කිරීමට සැලකිලි මත් විය යුතු වේ.
- 11) මූලික මැනුමට අදාල පිඹුර සකස් කිරීමේදී ඉඩමේ ඇති ගොඩනැගිලි සියල්ල අංක හෝ අක්ෂර යොදා සලකුණු කොට අවශ්‍ය විමර්ශනයන් සඳහා මිනින්දෝරු වාර්තාවෙහි විස්තරාත්මකව සඳහන් කල යුතුය. ඒහෙන් අවසාන බෙදීමට අදාල පිඹුර සකස්කරනවිට ගොඩනැගිලි සාමාන්‍ය ආකාරයට ස්ථිර ගොඩනැගිලි (P) සහ තාවකාලික ගොඩනැගිලි (TY) යනාදි වශයෙන් විස්තරාත්මකව සටහන් කිරීම අවශ්‍ය වේ. නඩුවට අදාල පාර්ශවයන්ට අවසාන පිඹුරෙහි පිටපත් ලබා ගත හැකි අතර මිනින්දෝරු වාර්තාවේ පිටපත් ලබා ගැනීම සිදුනොවේ. එසේහෙයිනි අවසාන බෙදුම් පිඹුර අදාල ඉඩමෙහි තිබෙන සියලු ගොඩනැගිලි ආදිය විස්තර සහිතව පැහැදිලි වන පරිදි සකස් විය යුතුය. එය මිනින්දෝරු වාර්තාවෙහි හෝ අවසාන තීන්දුවේ කොටසක් නොවිය යුතුය.
- 12) මූලික පිඹුර මත සිදුකළ විභාගයෙන් පසුව අතුරු තීන්දු ප්‍රකාශය අනුව අදාල ඉඩම කැබලි කිරීම සඳහා මැනුම් කොමසාරිස්වරයා වෙත මැනුම් කොමිසම නිකුත් කරනු ලබයි. එම කැබලි කිරීම වෙනස් විය හැකි අතර කැබලි කිරීමේ පිඹුර (Sub division plan) අතුරුතීන්දු ප්‍රකාශය පදනම් කරගෙන සකස් කළ යුතු අතර ඉඩමේ අතුරු බෙදීම හා සම්බන්ධයෙන් සැහීමට පත් නොවන ඕනෑම පාර්ශවයකට උසාවිය සැහීමට පත් විය හැකි කරුණු ඉදිරිපත් කරමින් එය අභියෝගයට ලක් කළ හැකිය. සාමාන්‍ය අවස්ථාවක මෙවැනි විරෝධතාවය සමග විකල්ප බෙදීම් ක්‍රමයක්ද ඉදිරිපත් කළ යුතුය. මෙම විකල්ප බෙදීම් ක්‍රමය ඕනෑම ලියාපදිංචි බලය ලත් මිනින්දෝරුවරයෙකුට සකස් කොට ඉදිරිපත් කල හැකි හුදෙක් යෝජනාවලියක් පමණක් වන අතර එයට මායිම් විස්තර ඇතුලත් උප ලේඛණයක් අවශ්‍ය නොවේ. විකල්ප යෝජනාව උසාවිය විසින් පිළිගනු ලබන්නේ නම් සාමාන්‍යයෙන් අදාල කොමසාරිස් වරයාටම විකල්ප මැනුම් යෝජනාව අනුව ඉඩම් කට්ටි කිරීම සංශෝදනය කරන ලෙස නියෝග කරනු ලැබේ. එය එම කොමසාරිස්වරයා විසින් සිදු කරන අතර එයට අදාල අමතර වියදම් සඳහා අදාල මැනුම් බිල උසාවියට ඉදිරිපත් කිරීමට හැකිය. කලින් සිදුකළ කැබලිකිරීම් පරීක්ෂාකාරීව සකස් කර නැති අවස්ථා වලදී හැර ඔහුගේ මෙම අතිරේක මැනුම් බිල උසාවිය විසින් අනුමත කරනු ලැබේ.

C. තක්සේරු කිරීම.

(1) බෙදුම් පනත අනුව තක්සේරු කිරීම විශේෂ කරුණු දෙකක් හේතු කොට ගෙන සිදු කරනු ලබයි. එයින් අතුරු බෙදීමට (sub division) ලක්වන ඉඩම් කට්ටිවල වටිනාකම තුලනය කිරීම හා නොබෙදු ඉඩම් සංවර්ධනය කිරීම සම්බන්ධයෙන් සාධාරණ වන්දියක් ලබාදීම සිදුවේ. මිනින්දෝරුවරුන්ගෙන් මෙම කරුණ පිළිබඳව අපේක්ෂා කරනුයේ එහි වන්දි වටිනාකම (appraised Value) තක්සේරු කිරීම මිස වාණිජ වටිනාකම තක්සේරු කිරීම නොවේ. නව නීති වාර්තා පිටු 21-33 අනුව නඩුවල පාර්ශවයකට තක්සේරු කිරීම නිසා විශාල මුදල් ප්‍රමාණයක් වන්දි වශයෙන් ගෙවීමට සිදුවන පරිදි තක්සේරු කිරීම් කළ යුතු නොවේ. ගොඩනැගිල්ලක් තක්සේරු කිරීමේදී එහි අඩු මිලට එනම් එකල එය ඉදිකිරීමට වැය වූ මුදල සමග නඩත්තු කිරීම සඳහා වැය වූ මුදල සහ එහි වර්තමාන වටිනාකම යන දෙකෙන් අඩු මුදල එහි වටිනාකම ලෙස නිශ්චය කිරීම අවශ්‍යවේ. වැවිලි පිළිබඳව සලකා බැලීමේදී එහි වර්තමාන වානිජ වටිනාකම නොව ඒම වගාව නඩත්තුකිරීම සඳහා දැරීමට සිදුවූ වියදම සලකාබලා තක්සේරුවටිනාකම නිශ්චය කළ යුතුවේ. උදාහරණ වශයෙන් කොස් ගසක් වැඩි ආයාසයකින් තොරව වැවිය හැකි අතර එහි තක්සේරු කළ වටිනාකම එහි වර්තමාන වාණිජ වටිනාකමට වඩා අඩු විය හැකිය.

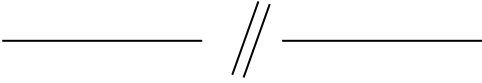
(2) මූලික මැනුම සිදුකිරීමෙන් පසුව ඉදිකළ අලුත් ගොඩ නැගිලි හෝ ඒවකට තිබූ ගොඩනැගිලි වලට අලුතින් එකතු කිරීම සිදුකොට ඇත්නම් ඒවා හෝ වටිනාකම තක්සේරු කිරීමේදී සැලකිල්ලට නොගත යුතුය. එයට හේතු වන්නේ මූලික මැනුම සිදු කිරීමෙන් පසු අදාළ ඉඩමෙහි ඉදිකිරීම් සිදුකිරීම හෝ කර ඇති සංවර්ධනයන් පිළිබඳව අධිකරනය සලකා බැලීමක් සිදුකර නොමැති හෙයිනි.

3 වන පරිච්ඡේදය

ආචාර මූලධර්ම සහ වෘත්තීය වගකීම්.

- 1) සෘජුව හෝ වක්‍ර ලෙස තමන් හා සම්බන්ධ වන්නන් සමග උසස් තත්වයේ අවංක භාවයක් පවත්වා ගන්න.
- 2) සියළුම දත්ත රැස් කිරීම ,ගබඩා කිරීම විග්‍රහ කිරීම සහ නැවත යොදා ගැනීම නිවැරදි සහ හාද සාක්ෂියට එකඟව සිදු කල යුතුය.
- 3) විෂයානුකූල තාවය පවත්වාගත යුතු අතර ඔබගේ සේවාදායකයන්ට සහ සේවයෝජකයන්ට අවාසි නොවන හෝ හිතවත් නොවන අපක්ෂපාති උපදෙස් ලබා දිය යුතුය.
- 4) ඔබගේ දැනුම සහ කුසලතාවයන් පවත්වාගෙන යාම,ඔබගේ දැනුම හා පුහුණුව නිරන්තරව දියුණුකර තබාගැනීම, ඔබගේ පලපුරුද්ද සමාජයේ අභිවෘද්ධිය සඳහා යෙදවීම කල යුතුය.
- 5) වෘත්තීයමය වශයෙන් ඔබට වගකීමකින් යුතුව කල හැකි යැයි විශ්වාස කරන කාර්යයන් පමණක් කරන්න.
- 6) ඔබගේ යුතුකම් හා වගකීම් සිදුකිරීමේදී ප්‍රමාණවත් වූ ආරක්ෂක ක්‍රියාමාර්ග යොදා ගන්න.
- 7) ඔබගේ වර්ථමාන සහ පෙර සේවාදායකයන්ගේ සම්බන්ධතාවයන් පිලිබඳ , (නීතිය ඉදිරියේ අනාවරණය කිරීමට අවශ්‍ය උවහොත් හැර) රහස්‍යභාවය පවත්වා ගන්න.
- 8) ගැටුම් කාරිතත්වයන් මග හරවා ගන්න.
- 9) ඔබගේ මෙහෙයුම්වලදී සහ ක්‍රියාකාරකම් වලදී පාරිසරික සම්බන්ධතා පිලිබඳව අගය කරන්න.
- 10) ඔබගේ සේවාදායකයාට සේවය සපයන විට පොදු මහජන අවශ්‍යතා වලට ප්‍රමුඛතාවය දෙන්න.
- 11) සෑම පක්ෂයකම අයිතීන් පිලිබඳ සැලකිල්ලට ගෙන ඔබගේ කාර්යයන් සඳහා ඔබගේ හොඳම හැකියාව සහ ශක්තිය පවත්වා ගන්න.
- 12) අපක්ෂපාති ,ස්වාධීන වෘත්තීමය වූ විනිශ්චයක් ලබා දීමට පුහුණු වන්න.
- 13) නව ප්‍රවණතාවන් ඇති කේෂ්ත්‍රවල කාර්යයන් සඳහා සම්බන්ධ වන විට එහි මූලික මූලධර්මයන් ,පර්යේෂණ පැවැත්වීම මගින් හා සුදුසු සම්භාව්‍ය උපදෙස් ලබා ගැනීම මගින් මැනවින් වටහා ගත් බවට ඔබ සෑහීමකට පත් විය යුතුය.
- 14) ප්‍රමාණවත් කාලයක් නොමැති සහ වෘත්තීමය තත්වයෙන් යුතුව සම්පූර්ණ කල නොහැකි. (ඔබේ සම්පත් වලින් එහා ගිය) කාර්යයන් භාර නොගන්න.
- 15) ඔබගේ සහායකයින් සහ පුහුණුවන්නන්ට ඔවුන්ගේ තාක්ෂණික හෝ වෘත්තීයමය දැනුමක් සහ පුහුණුවක් සහිත උසස් තත්වයකට ලඟාවීම සඳහා සහය වන්න.
- 16) අනිසි වෘත්තීමය ලක්ෂණ දර්ශනය කරවීම මග හරවා ගන්න.
- 17) සපයන සේවාවේ ගුණාත්මකභාවයට හානිවන ගැටුම් , අනුබද්ධ කිරීම් ,හෝ පූර්ව මැදිහත්වීම් ඇතිනම් ඒවා හෙලිදරව් කරන්න.

- 18) සහභාගි වන පක්ෂ වල දැනුවත්කිරීමකින් තොරව එක් ව්‍යාපෘතියක් සඳහා විවිධ ප්‍රභවයන් ගෙන් වේතන (වැටුප්/මුදල්) ලබා නොගන්න.
- 19) තාක්ෂණික සංකීර්ණතාවය ,වගකීමෙහි ස්වභාවය සහ සපයන සේවයේ බැඳීම් සැලකිල්ලට ගෙන සුදුසු මුදලක් ඉල්ලුම් කරන්න. සපයන සේවාවන් සඳහා වංචනික ලෙස මුදල් අයකර නොගන්න.
- 20) ඔබගේ පෞද්ගලික අධීක්ෂණය යටතේ හෝ ඔබ විසින්ම පිලියල කර සම්පූර්ණ කර අවසන් නොකල කිසිම වාර්තාවක් හෝ පිඹුරක් සහතික කිරීම සිදු නොකරන්න.

ඇමුණුම 01

ධාරිතාවය හා වර්ගප්‍රමාණය මිනුම්කළ පැරණි ඒකක (මිනුම්)

(ශ්‍රී ලංකා ඉංජිනේරු සංගමයේදී)
(Esq , B.Sc (London)F.R.G.S)

ශ්‍රී ලංකා මිනින්දෝරු දෙපාර්තමේන්තුවේ මිනින්දෝරු අධිකාරී ,දැනට අභ්‍යන්තර මිලදී ගැනීම් වැඩසටහනෙහි පාලක ලෙස කටයුතු කරන ඩී.බී.ඇල්ලපොල B Sc (London) FRGS මහතා ශ්‍රී ලංකා ඉංජිනේරු සංගමයේදී ප්‍රකාශයට පත් කළ පත්‍රිකාවක් සංක්ෂිප්ත කර පහත පිටපත් කර ඇත.ඔහුගේ ලියවිල්ලේ පැරණි රේඛය මිනුම්, පැරණි බර මැනීමේ මිනුම් , පැරණි ධාරිතාවය මැනීමේ මිනුම් ,පැරණි දුර මැනීමේ මිනුම් ,පැරණි පෘෂ්ඨය මැනීමේ මිනුම් පිළිබඳ සඳහන් කර ඇත.

ලංකාව තුල පොදුවේ භාවිතා වන මිනුම් පහත වගුවෙහි දක්වා ඇත.

හුන්ඩු (පත)	4 = නැලි 1
නැලි	4 = ලාස් 1
ලාස්	4 = තිඹ 1
ලාස්	10 = පැල් 1
පැල්	4 = අමුණු 1

නැලිය සහ ලාභ පමණක් සැබවින්ම භාවිතා වූ මිනුම් වන අතර අනෙකුත් මිනුම් විශාල ප්‍රමාණයන් මැනීම සඳහා මිනුම් වශයෙන් භාවිතා කර ඇත. මැනීමේ ලොකුම මිනුම “ලාභ ” වූ අතර ද්‍රව සඳහා එය “නැලිය ” විය.“නැලිය ” ධාන්‍ය සහ ද්‍රව යන දෙවර්ගයම මැනීම සඳහා යොදා ගනී.

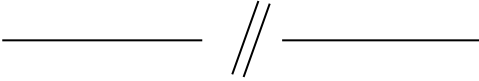
ධාන්‍ය මැනීම සඳහා නැලිය සමහර අවස්ථා වලදී වේවැල් වලින් සකස් කර තිබූ අතර තෙල් වර්ග මැනීම සඳහා උණබට වලින් සකසා තිබුණු අතර උණ පුරුකක් දිගට සමාන මාන වලින් යුතු ධාරිතාවයකින් වූ ප්‍රමාණය දැක්වීමට “නැලිය ” යන වචනය යොදා ගන්නා ලදී.

ජෙනරාල් Cunningham ගේ 1871- 1872 පුරාවිද්‍යා වාර්තාවේ 11 වන පිටුව අනුව පැරණි ඉන්දියාවේ “නැලිය ” භාවිතා කළ බවට සාක්ෂි පවතී. උණබට පුරුකක ප්‍රමාණය ,යකඩ වලින් හෝ කලාතුරකින් දැව වලින් සෑදූ උපකරණයන් පැරණි මැනුම් වලට යොදා ගන්නා ලදී. සාමාන්‍ය වියවහාරයේ කුඩාම මිනුම “නැලිය ” වේ.

වර්තමානයේ පවා නැලිය සෑම ගමකම දක්නට ලැබෙන අතර එය සත්‍යයෙන්ම භාවිතා වේ. උණ පුරුකවල ප්‍රමාණය හා දිග වෙනස් වීම අනුව මෙහි ප්‍රමාණය ද වෙනස් වේ . මේ අනුව මෙම මැනුම

එකකට එකක් වෙනස් වන අතර , උපකරණ දෙකක් එකම ප්‍රමාණයෙන් යුතු නොවේ.මෙම මිනුම් උපකරණ භාවිතා වන විට ඒ සඳහා සම්මත ප්‍රමාණයන් සෑම කවිචේරියකම සඳහන් කර තිබිණි.

ලංකාවේ ද්‍රවිඩ දිස්ත්‍රික්ක එනම් උතුරු නැගෙනහිර පලාත් වලත් ඉඩම් මැනුම් ඒකක ධාන්‍ය වපසරියට අනුව කෙරෙනබව පෙනී යයි. යාපන අර්ධද්වීපයේ හැර අනෙක් ප්‍රදේශවල මෙම ක්‍රමය තවමත් භාවිතාවේ. යාපන අර්ධද්වීපයේ වපසරියට අමතර පෘෂ්ඨ වර්ග පලය මැනීම ``කුලි`` නැමති මිනුම ඇත අතීතයේ සිටම භාවිතාවන බව පෙනී යයි ``කුලි`` යනු සාමාන්‍ය අඩි 12 පමණ රිටකින් ලකුනුකළහැකි හරි හතරැස් කොටුවකි.

ඇමුණුම 02

පැරණි සිංහල ඉඩම් මැනීමේ ඒකක

ලංකාව ප්‍රධාන වශයෙන් කෘෂිකාර්මික රටක් වන හෙයින් වී හෝ කුරක්කන් වැපිරීම සඳහා අවශ්‍යවන ඉඩම් ප්‍රමාණයන් ඉඩම් මැනීමේ ඒකක වශයෙන් භාවිතා විය. රටේ නොයෙකුත් ප්‍රදේශ වල ඇති පසේ සරවත් බව අනුව වැපිරීමට අවශ්‍ය ධාන්‍ය ඇට ප්‍රමාණයද වෙනස් විය. එනම් සාරවත්බව අඩු පසකට වැපිරීමට අවශ්‍ය ධාන්‍ය ප්‍රමාණයට වඩා සාරවත් බව වැඩි පසට අවශ්‍ය ධාන්‍ය ප්‍රමාණය අඩුවිය. උදාහරන වශයෙන් සාරවත් ප්‍රදේශය අමුතක් නිසරු ප්‍රදේශයක අමුතක් මෙන් දෙගුණයක් විය හැකිය. මෙවැනි වෙනසක් තිබුනත් ගම්බද ප්‍රදේශවල අය තවමත් මෙම මැනුම් ක්‍රමය භාවිතා කරන බව පෙනෙන්නට ඇත. නිතර පාහේ අපගේ අධිකරන වලදී මෙම මැනුම් ඒකක භාවිතා කර ඇති අවස්තාවල එම් මිනුමට සමාන ඉන්ග්‍රීසි මිනුම් (අක්කර රූඩ් පර්චස්) කොපමනදැයි ප්‍රශ්න කෙරේ. සාමාන්‍යයෙන් මෙවැනි අවස්ථාවල විත්ති පැමිණිලි දෙපක්ෂයේ එකඟතාවය මත වී හෝ කුරක්කන් වපසරිය එම අදාල ප්‍රදේශයට කොපමනදැයි තීරනය කරනු ලැබේ. මෙම කරුනු සැලකිල්ලටගෙන පසු පිටේ සඳහන් වගුව සකසා ඇත.

අත මීට මොලවනවිට අතට හසුවන ධාන්‍ය ප්‍රමාණය එනම් මීට හෝ අහුර බිම් ප්‍රමාණය මනින කුඩාම ඒකකය ලෙස සලකන ලදී.

- මීටවල් 4 ක් = අත ලොස්සයි (ඇතුල් පැත්තට සුලුවශයෙන් ඇඟිලිනවා අතට ගත හැකි ප්‍රමාණයක්)
- මීටවල් 8 ක් = පත 1 යි (ඇඟිලිදිගහැර අතට ගත හැකි ප්‍රමාණයක්)
- පත 1 ක් = දෝතයි නැතහොත් මාන් එක්සි(අත් දෙකට හසුවන ප්‍රමාණය)
- මාන් 2ක් = සේරු නොහොත් නැලි 1යි
- නැලි 4ක් = කුරුනි නොහොත් ලාස් 1යි
- ලාස් 4ක් = තිඹ 1යි
- ලාස් 7ක් = බුසල් 1යි

කුරුනි 5ක්	=	බෙර 1යි
බෙර 2ක්	=	පෑල් 1යි
ලාස් 10ක්	=	පෑල් 1යි
පෙක 5ක්	=	පෑල් 1යි
පෑල් 4ක්	=	අමුනු 1යි
බුසල් 6ක් (වඩා නිවරදිව 5 ½)	=	අමුනු 1යි
පෑල 6ක්	=	යල් අමුනු 1යි
අමුනු 12ක්	=	යල 1යි

මෙම මිනුම් ඉන්ග්‍රීසි ක්‍රමයට හැරවූවිට පහත සඳහන් ඇති ආකාරය වේ. මේවා දක්වා ඇත්තේ වී වපසරිය අනුව වේ.

වී අමුනක්	=	අක්කර 2 1/2ක් (වඩා නිවැරදි අක්කර 2 යි රුඩ් 2 යි පර්චස් 37.5
වී පෑලක්	=	රුඩ් 2 යි පර්චස් 20යි
ලාස් හෝ කුරුනි 1 ක්	=	පර්චස් 10යි
පරා 1 ක්	=	රුඩ් 1 පර්චස් 10යි
බුසල් 1 ක්	=	රුඩ් 2යි
පෙක 1 ක්	=	පර්චස් 20යි
සේරු හෝ කාර්තු 1 ක්	=	පර්චස් 2 1/2යි

සාමාන්‍යයෙන් වී වපසරියෙන් කුඹුරු ඉඩම් ද කුරක්කන් වපසරියෙන් ගොඩ ඉඩම්දමනිනු ලැබේ.

කුරක්කන් ලාස් 1 ක්	=	අක්කර 1 යි
කුරක්කන් පෑල් 1 ක්	=	අක්කර 10 යි

(with acknowledgement to the New Illustrated Dictionary, C.A.C. Time Green Book and Ferguson's Directory)

